

วิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาไทยกับการขับเคลื่อนการศึกษา สู่ยุคไทยแลนด์ 4.0

ดารุณี บุญครอง

สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160

อีเมล: darunee.bu@wu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความเรื่องวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาไทยกับการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 มีเป้าหมายเพื่อวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) กับการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 บทความนี้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่จะเป็นพลังต่อการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงและความได้เปรียบเชิงแข่งขันในทุกด้าน โดยพบว่า แนวทางการจัดการศึกษาของไทยมีแนวโน้มของการมุ่งสู่การขับเคลื่อนไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ในหลายด้าน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา และด้านการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการมุ่งเข้าสู่อาชีพ

คำสำคัญ: นโยบายจัดการศึกษา ไทยแลนด์ 4.0

Analysis of the Education Management Approach with Driving Education to Thailand 4.0

Darunee Bunkrong

Walailak University School of Liberal Arts, Walailak University,
Nakhon Si Thammarat 80161, Thailand
E-mail: darunee.bu@wu.ac.th

Abstract

The article of analysis of Thai education approach and driving force the education to Thailand 4.0. The purpose is analysis of Thai education in the present especially in education development plan of Education Ministry No.12 (2017 - 2021) and driving force the education to Thailand 4.0. This article realized the importance of quality education management and relevant to and driving force the education to Thailand 4.0. which will be the powerful for driving and create changes and make a comparative advantage in everything. It found that Thai education management trends to Thailand 4.0. in many approaches compose of creative thinking development in teaching processes to create innovations, professional development of educational persons, promotion and develop digital technology for education and create collaboration to develop knowledge and focus to career.

Key words: Education policy, Thailand 4.0

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ เมื่อประเทศไทยลงทุนกับการจัดการศึกษาสูงมาอย่างต่อเนื่อง แต่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับคุณภาพการศึกษาไทย ยังไม่มีประสิทธิภาพ จากรายงานผลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เปรียบเทียบสมรรถนะในการแข่งขัน ที่สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพของประเทศไทยในเวทีระดับนานาชาติ โดยใช้ดัชนีตัวชี้วัดของสถาบันเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute For Management Development : IMD) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ ประจำปี 2559 ของประเทศต่าง ๆ รวม 61 ประเทศ พบว่า ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย ปี 2559 ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในอันดับ ร้อยท้าย โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับ 52 ลดลง 4 อันดับจากปี 2558 สำหรับประเทศที่ได้ 5 อันดับ แรกของโลก ได้แก่ ประเทศเบลเยียม (อันดับที่ 1) รองลงมาได้แก่ ประเทศฟินแลนด์ (อันดับที่ 2) ประเทศเดนมาร์ก (อันดับที่ 3) ประเทศสิงคโปร์ (อันดับที่ 4) และประเทศสวีเดน (อันดับที่ 5) โดยผลที่น่าสนใจในด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (TOEFL) IMD ได้นำคะแนนเฉลี่ยจากการสอบ TOEFL 2013 มาใช้จัดอันดับใน ปี 2559 พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 57 ซึ่งเป็นอันดับที่อยู่เหนือเพียงประเทศมองโกเลีย อันดับ 60 และญี่ปุ่น อันดับ 61 ที่เป็น 2 อันดับสุดท้าย ประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิกที่มีผลการจัดอันดับ ด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสูงสุดคือ สิงคโปร์ (อันดับ 3) รองลงมา คือ นิวซีแลนด์ (อันดับ 6) และอินเดีย (อันดับ 24) ในด้านงบประมาณรวมด้านการวิจัยและพัฒนาต่อปี ในปี 2559 ประเทศไทยมีการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนาต่อปี (คิดเป็นเหรียญสหรัฐ) น้อยมาก ต่ำกว่ามาเลเซีย 2 เท่า และต่ำกว่าสิงคโปร์ 3 เท่า บุคลากรรวมด้านการวิจัยและพัฒนาที่ทำงานเต็มเวลา (FTE) ต่อประชากร ปี 2559 ประเทศไทยมีบุคลากรรวมด้านการวิจัยและพัฒนาที่ทำงานเต็มเวลาทั่วประเทศ เพียง 1.3 คนต่อประชากร 1,000 คน อยู่ในอันดับที่ 49 ต่ำกว่ามาเลเซีย (คน) เปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนบุคลากรรวม ด้านการวิจัยและพัฒนาต่ำกว่ามาเลเซียประมาณ 2 เท่า และต่ำกว่าสิงคโปร์ถึง 6 เท่า แต่เหนือกว่าฟิลิปปินส์ 3 เท่า จำนวนบทความด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปี 2559 ประเทศไทยมีบทความทางวิทยาศาสตร์ 8,631 เรื่อง (อันดับ 36) เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วเป็นที่น่าสังเกตว่า ประเทศไทย

มีผู้จบการศึกษาสายวิทยาศาสตร์ มาก แต่การประเมินผลสัมฤทธิ์คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ ได้คะแนนต่ำกว่าครึ่ง จากคะแนนเต็ม 1,000 คะแนน (427 และ 444 คะแนน ตามลำดับ) แสดงว่าคุณภาพของผู้เรียนยังด้อย รวมทั้งบทความทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในสถานศึกษา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ การถ่ายโอนความรู้ ปี 2559 ประเทศไทยมีการถ่ายโอนความรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยกับ ภาคธุรกิจอยู่ในระดับน้อย ซึ่งอยู่ในอันดับรั้งท้าย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกด้วยกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

จากข้อมูลดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาด้านการศึกษาศึกษาของไทยยังอยู่ในอันดับท้าย ทั้งด้านความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถทางภาษา การขาดแคลนบุคลากร ด้านการวิจัยซึ่งเป็นต้นน้ำของการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ และพัฒนาประเทศได้ด้วยเหตุผลนี้ประเทศไทยจึงไม่สามารถนิ่งเฉยต่อข้อมูลเหล่านี้และต้องเร่งสร้างความตระหนักรู้และพร้อมพัฒนาการศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นชั้นนำให้จงได้

วิเคราะห์สถานการณ์การศึกษาของไทย

การศึกษาไทยได้มีการพัฒนาหลายด้านและเป็นศักยภาพด้านการศึกษาของไทย ในหลายด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาในเรื่องการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในทุกพื้นที่ มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง มีสถานศึกษาในสังกัดทุกระดับ ทุกประเภท อย่างทั่วถึงกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ มีหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของกระทรวงเป็นการเฉพาะ มีหน่วยงานการศึกษาระดับภูมิภาคและระดับจังหวัดในการกำกับดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษา และมีบุคลากรด้านการวิจัยของสถาบันการศึกษา มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เข้าร่วมกับภาคธุรกิจ และอุตสาหกรรมในการผลิตนวัตกรรมที่เพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ

การศึกษาไทยจึงมีโอกาสน่าสนใจ ดังปรากฏนโยบายต่าง ๆ อาทิ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กำหนดให้มีหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนเสริมสร้างความมั่นคงสถาบันหลักของชาติ สร้างจิตสำนึกของคนในชาติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงนโยบาย Thailand 4.0 ที่เน้นการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมให้มีความก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ส่งผลให้ภาคการศึกษาต้องเร่งผลิตบุคลากรในด้านนี้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ นโยบายการขับเคลื่อน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย นโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และนโยบายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งจะเป็นกลไกใหม่ในขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลต่อสถาบันการศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาการเรียนการสอน การผลิตงานวิจัยและนวัตกรรมทำให้ผู้เรียนมีโอกาสในการฝึกประสบการณ์และการประกอบอาชีพ และนโยบายการค้าเสรีในเวทีต่าง ๆ เช่น ประชาคมอาเซียน องค์กรการค้าโลก เปิดโอกาสให้ภาคศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งโอกาสในการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา (Education Hub) ของภูมิภาค ที่เป็นโอกาสในการพัฒนาการศึกษาไทย นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มช่องทางการให้บริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต นโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy) ของประเทศ เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา การบริหารจัดการภาครัฐเปิดโอกาสให้ภาคส่วนสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยใช้กลไกประชารัฐ และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรผู้สูงอายุ (Ageing Society) ผู้สูงอายุจำนวนมากที่มีศักยภาพ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับภูมิภาคได้

อย่างไรก็ตาม การศึกษาไทยยังคงมีจุดอ่อนที่ต้องได้รับการพัฒนาในหลายด้าน เช่น ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-Net) ในเกือบทุกวิชา โดยเฉพาะในวิชาหลัก คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กต่ำกว่าเกณฑ์วิธีการวัดและประเมินผลทั้งหลักสูตร และผู้เรียน ยังไม่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างเป็นรูปธรรม ผลงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของกระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญ แต่ส่วนใหญ่จะยังมุ่งศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทำให้ขาดแคลนกำลังแรงงานระดับฝีมือ/กึ่งฝีมือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบางสาขาที่มีทักษะการทำงาน ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การบรรจุครูสอนไม่ตรงวุฒิ ครูไม่ครบชั้น และขาดครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลนโดยเฉพาะ

ในโรงเรียนขนาดเล็กและในพื้นที่ห่างไกล การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลาง ไปสู่สถานศึกษา ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง จากสถานการณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นการด้อยคุณภาพทั้งในด้านตัวบุคคล ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และปัญหาทางด้านการจัดการ

ทั้งนี้ อุปสรรคสำคัญของการจัดการศึกษา คือ ปัญหาในเชิงการจัดการ เช่น กฎหมายกำหนดแผนและการกระจายอำนาจ เป็นผลให้มีการถ่ายโอนทรัพยากร ด้านการศึกษาไปยังพื้นที่ที่ยังไม่มีความพร้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และปัญหาสังคม มีความอ่อนแอ โดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม การใช้ความรุนแรง ทำให้เด็กและเยาวชน ที่มีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อภาคการศึกษาไม่สามารถผลิตเด็ก ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้เป็นไปตามเป้าหมาย อัตราการเกิดของประชากรที่ลดลง มีผลกระทบต่อจำนวนเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการศึกษา ทำให้สถานศึกษา บางแห่งมีจำนวนนักเรียนลดลง/ไม่มีผู้เรียน การอพยพย้ายถิ่นหรือเคลื่อนย้ายแรงงานของผู้ปกครอง ทำให้เด็กนักเรียนบางส่วนออกกลางคัน ส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในระบบการศึกษา และเกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา นอกจากนี้ ทัศนคติของผู้ปกครองที่มีค่านิยมให้ บุตรหลานเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีวะ ซึ่งตรงข้ามกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้การวางแผนผลิต รวมทั้งสถานการณ์ภัยพิบัติที่มีแนวโน้มความรุนแรงและเกิดบ่อย ขึ้น จะส่งผลกระทบต่อการสูญเสียทรัพยากรทางการศึกษาเป็นอย่างมาก รวมทั้งสถานการณ์ ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน ชายขอบ พื้นที่สูง เช่น ยาเสพติด แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษา ในพื้นที่ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่รัฐจะต้องดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหา (วีระชาติ กิเลนทอง, 2560)

ถึงแม้ว่าระบบการศึกษาไทยนั้นได้มีการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา ในเรื่องการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา หรือการส่งเสริมคณาจารย์จัดทำงานวิจัยที่ เพิ่มขึ้นขึ้นก็ตาม แต่ระบบการศึกษาไทยก็ยังคงมีจุดอ่อนที่ควรแก้ไขและปรับปรุงอีกหลาย ด้านเช่นกัน อาทิปัญหาาระบบการคัดเลือก การบริหารและการให้ความดีความชอบครู อาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา อยู่ภายใต้ระบบราชการ ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่ง อุปสรรคที่ขัดขวางการปฏิรูปทางการศึกษา ไม่เพียงแต่จุดอ่อนทางด้านนี้เท่านั้น แต่ยังคง

มีจุดอ่อนอีกหลายด้านที่ระบบการศึกษาไทยควรรีบดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน

สภาพการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการศึกษา

มีปรากฏการณ์หลายประการที่ส่งผลให้ไทยต้องเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา ทั้งด้วยเหตุปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ดังที่มีผลการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ดังต่อไปนี้

1) **อำนาจทางเศรษฐกิจ (Economic Power)** ในปี 2559 ประเทศจีนยังคงเป็นตัวแสดงหลักในเศรษฐกิจระดับโลกในเรื่องของการขยายตัวทางการเงินระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง มีการคาดการณ์ว่า ในอีก 30 ปีข้างหน้า จะมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดขึ้นกับขนาดของเศรษฐกิจโลก ในปี 2553 โดยภูมิภาคเอเชียอยู่ในจุดที่ต่ำกว่าภูมิภาคกำลังพัฒนาอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการชะลอตัวของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศจีนก็ยังคงเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจโลก โดยทั้งสองประเทศมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ มากกว่าครึ่งของการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในโลก

2) **โครงสร้างทางสังคม (Fracturing Social Fabric)** มีการคาดการณ์ว่าโครงสร้างทางสังคมของโลกจะได้รับผลกระทบเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องไปจนถึงปี 2593 การพัฒนาโลกแห่งอนาคตยังคงมีความไม่ชัดเจน เช่นเดียวกับเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ 8 ประการที่ได้สิ้นสุดลงในปี 2558 ในปี 2559 โรค Zika โรค Ebola และโรคติดต่ออื่น ๆ ยังคงส่งผลกระทบต่อชุมชนทั่วโลก ความไม่สงบทางสังคม เพิ่มขึ้นจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ที่รุนแรง มาตรการที่เข้มงวด และอัตราการว่างงานสูง

3) **ภูมิรัฐศาสตร์และความมั่นคง (Geopolitics and Security)** ปัจจุบันทั่วโลกมีค่าใช้จ่ายทางการทหารสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ บริบทนี้ได้สร้างความขัดแย้งระหว่างรัฐเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ มีการย้ายถิ่นจากทางใต้ขึ้นไปทางเหนือ โดยที่ทางภูมิรัฐศาสตร์ที่มีความเสี่ยง คือ ตะวันออกกลาง เอเชีย และรัสเซีย/ ยูเครน และภายในปี 2573 ความกังวลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยด้านนิวเคลียร์ และสงครามจะมีเพิ่มมากขึ้น ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่คาดการณ์ว่า ระบบต่าง ๆ ระหว่างประเทศ จะมีความมั่นคงในปี 2568 และผลกระทบทางภูมิรัฐศาสตร์และความมั่นคงจะลดลงในระยะยาว

4) **ความต้องการที่เพิ่มมากขึ้นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Growing Stakeholder Demands)** แม้ความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียจะไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกมากนัก และมีการคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงสิบปีข้างหน้า อุปทาน ผู้มีส่วนได้เสียมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร มาตรการและเครื่องมือที่แตกต่างกัน ของบริษัท จะสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคม สอดคล้องกับความไว้วางใจของประชาชนที่ลดลงต่อผู้บริหารและการดำเนินธุรกิจของบริษัท เนื่องจากไม่สามารถตอบสนอง ต่อความคาดหวังของสังคมได้ ผู้มีส่วนได้เสียบางคนจึงพยายามที่ควบคุมการดำเนินงาน ของบริษัท ผ่านกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป เช่น การเคลื่อนไหวของผู้ถือหุ้น เป็นต้น

5) **ด้านเงินทุน (Capital Landscape)** ปัจจุบันราคาสินค้าโภคภัณฑ์ อัตราดอกเบี้ยที่คงที่ในระดับต่ำและ การเพิ่มขึ้นของนโยบายทางการเงินที่แตกต่างกันได้เกิดขึ้นทั่วโลก สินทรัพย์ทางการเงินทั่วโลกยังคงเติบโตและความผันผวนของราคาก็เพิ่มมากขึ้น การเติบโต ทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างเชื่องช้า การฟื้นคืน และความเสี่ยงของระบบการเงินเกิดขึ้น ทั่วโลก ในระยะยาวคาดการณ์ว่าจะเกิดผลกระทบที่เพิ่มมากขึ้น

6) **ด้านความรู้ (Knowledge Landscape)** มีหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อในระดับสูงต่อมุมมองเกี่ยวกับความรู้ เรื่องเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และปัจจัยนั้นได้เพิ่มมากขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา “นวัตกรรม” (Innovation) เกิดขึ้นมากมาย ทั่วโลก และมีการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนา อย่างมากที่สุดด้วย

7) **ด้านแรงงาน (Labour Landscape)** ปัจจุบันมุมมองเกี่ยวกับแรงงานพุ่งเป้าไปที่ปัญหาการว่างงาน ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ มีผลกระทบต่อกฎแรงงาน คนหนุ่มสาวที่ได้รับผลกระทบ อย่างหนัก บริษัทย้ายไปในที่ที่มีความพร้อม มีแรงงานที่มีทักษะ ขณะที่การจ้างงานมีมากในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

8) **แรงกดดันจากทรัพยากร (Pressure on Resources)** ผลกระทบของแรงกดดันจากทรัพยากรทางธรรมชาติที่ส่งผลต่อ เศรษฐกิจทั่วโลกจะเพิ่มมากขึ้นในอีกไม่กี่สิบปีข้างหน้า ในปี 2568 ประชากรประมาณ 1.8 พันล้านคน จะอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำ ซึ่งเป็น 2 ใน 3 ของประชากรโลก ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีน้ำ ปัญหาการขาดแคลนน้ำเกิดจากปริมาณการใช้ที่เพิ่มขึ้น และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

9) **ด้านเทคโนโลยี (Technology Landscape)** เทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศในระดับ ปานกลาง แต่จะเพิ่มมากขึ้นในช่วงปี 2559 – 2593

10) **ด้านผู้บริโภค (Consumer Landscape)** ในโลกดิจิทัลที่เพิ่มมากขึ้น จำนวนการโฆษณาออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่าง มีนัยสำคัญกับจำนวนผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าออนไลน์ (ในเดือนมีนาคม 2558 ค่าเฉลี่ย การใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลก ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคจะเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2593 พฤติกรรมผู้บริโภคจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

11) **ด้านอุตสาหกรรม (Industry Landscape)** คาดการณ์ว่าผลกระทบของมุมมองเกี่ยวกับอุตสาหกรรมจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ไปจนถึงปี 2593 การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกจะเกิดขึ้นโดยการขับเคลื่อนของ ประเทศสหรัฐอเมริกาและตลาดเกิดใหม่

12) **ด้านพฤติกรรมผู้บริโภคในตลาด (Shifting Market Landscape)** ปัจจุบันผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยได้อย่างรวดเร็ว และในบางกรณีเกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน โดยผู้บริโภคที่เป็นชาวจีนมีการบริโภคสินค้า ฟุ่มเฟือย คิดเป็นร้อยละ 34 ของผู้บริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยทั่วโลก สิ่งที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อการศึกษาผ่านตลาดในระบบเศรษฐกิจโลก

13) **การรักษามาตรฐานขั้นต่ำ 3 ด้าน (Triple Bottom Line : TBL)** Triple Bottom Line คือ การรักษามาตรฐานขั้นต่ำ 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน การเงิน สังคม และ สิ่งแวดล้อม โดยการสร้างการเติบโตของธุรกิจ การดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม และการถือกฎ ต่อสังคมรอบข้าง รวมถึงการดำเนินกิจการด้วยความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล สิ่งเหล่านี้ จะสร้างความสามารถทางการแข่งขันให้กับธุรกิจในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

จะเห็นได้ว่าสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ล้วนส่งผลต่อการจัดการศึกษาของไทยทั้งสิ้น การจัดการศึกษาเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์และทุนทางสังคมที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคม การที่เศรษฐกิจไทยยังคงมีปัญหาหนักนั้น สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษายังได้ผลไม่ดีพอ จึงเป็นอุปสรรคต่อการจัดการระบบ การศึกษาไทย

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการศึกษาของไทย

จากผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก โดย IMD ซึ่งเป็นการพิจารณาปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ครอบคลุมปัจจัยหลัก 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านเศรษฐกิจ

ประสิทธิภาพของภาครัฐ ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน สรุปได้ว่า สิ่งที่เกิดขึ้นล้วนส่งผลต่อการ จัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ใหม่คุณภาพ รวมทั้งความสามารถ ในการแข่งขันด้านการศึกษาของไทยที่ยังเป็นรองประเทศอื่นอีกมาก โดยเฉพาะ ประเทศในอาเซียน นอกจากนี้ ปัจจัย แวดล้อมต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น โครงสร้างประชากรไทยที่เปลี่ยนแปลงไป มีอัตราการเกิดลดลง และมีจำนวนผู้สูงอายุ เพิ่มขึ้น สภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง ไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเป็นสังคมยุคข่าวสาร หรือยุคดิจิทัล ล้วนส่งผลต่อระบบการศึกษาที่จะต้องตั้งรับและวางแผนการผลิตและพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ ให้สามารถอยู่ได้ในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างมีคุณภาพ จึงมีข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาการศึกษาของไทยให้มีสมรรถนะด้านการศึกษาสูงขึ้นในเวทีสากล ดังนี้

1. ควรขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้มีการพัฒนา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิทยาศาสตร์เป็นฐานในการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับ บริบทของประเทศไทย โดยนำสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวทาง ในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ ของเด็กเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีทักษะทางภาษา การอ่าน การคิด การคำนวณได้ต่อไป

2. ควรปรับปรุงระบบการผลิตและพัฒนาครู ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ เนื่องจากครูเป็นหัวใจสำคัญของการตอบโจทยปัญหาคุณภาพการศึกษา รวมทั้ง การแก้ไข ปัญหาอัตราครูต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่ประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำด้วย

3. ควรกำหนดทิศทางการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงาน และควรกำหนดหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเน้นหลักสูตรที่ตอบสนองทั้งเศรษฐกิจหลักของประเทศและ เศรษฐกิจ ของท้องถิ่น หรืออาจจะมีการเปิดสาขาใหม่ที่สะท้อนถึงความต้องการในอนาคต รวมถึงการพัฒนาสมรรถนะของแรงงาน ทั้งทักษะด้านภาษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน

4. ควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อการจัดทำตัวชี้วัดด้านการศึกษา ที่สะท้อนการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ความเท่าเทียม คุณภาพ ประสิทธิภาพ และ การตอบโจทยบริบทที่เปลี่ยนแปลง ที่มีความสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย สามารถตอบโจทย การพัฒนาการศึกษาของประเทศ และสามารถแก้ไขปัญหาการศึกษา

ได้ตรงตามตัวชี้วัด สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน

5. ควรกำหนดทิศทางและเป้าหมายการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย โดยนำรูปแบบความเป็นหุ้นส่วนการศึกษาระหว่างภาครัฐกับเอกชน (Public – Private Partnerships in Education in Thailand) มาใช้เป็นแนวทางให้ภาครัฐกับเอกชนได้ร่วมมือกันทำงานเพื่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ด้วยการมีหน่วยประสาน (Delivery Unit) เป็นหน่วยดำเนินงานสร้างความเข้าใจ และประสานความต้องการระหว่างภาครัฐ - ภาครัฐ ภาครัฐ - ภาคเอกชน และเอกชน-เอกชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจร่วมกันถึงเป้าหมายของการศึกษาไทย และเล็งเห็นถึงความสำคัญ และคุณค่าของการเป็นหุ้นส่วนการศึกษาที่จะร่วมกันพัฒนาไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมาย การศึกษาชาติต่อไป

6. ควรเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรการลงทุนทางการศึกษา โดยมีการบริหารจัดการศึกษาที่เป็นธรรมและมีความโปร่งใส เนื่องจากปัญหาคอรัปชั่นในภาครัฐเป็นตัว อดุร้ายอันดับความสามารถของไทยทำให้งบประมาณไม่ถึงผู้เรียน และส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษา

7. ควรส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจด้านการศึกษา โดยการเพิ่มอิสระให้สถานศึกษา และส่งเสริมให้เกิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และรัฐควรปรับลดบทบาทจากการเป็นผู้จัดการศึกษาไปเป็นผู้ให้บริการหรือผู้กำกับดูแลที่มีหน้าที่ ส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัวมากขึ้น

8. ควรเพิ่มการจัดสรรงบประมาณการลงทุนด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อมุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นการปฏิรูปประเทศไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0

9. ควรส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเตรียมรองรับการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในอนาคตโดยการจัดตั้ง “ศูนย์การศึกษาเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน” เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้เท่าที่จำเป็น พัฒนาจิตใจ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถใช้ทักษะเทคโนโลยีการสื่อสารที่จำเป็น และสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) จากแนวทางดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาอย่างจริงจังในทุกด้าน ทั้งด้านผู้สอน ผู้เรียน สื่อที่ใช้ การพัฒนาการจัดการเรียน

การสอน การลงทุนด้านการศึกษาและการวิจัย การพัฒนาระบบฐานข้อมูล และการกระจายอำนาจด้านการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องดำเนินการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง และต้องกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน

ทักษะสำคัญในการจัดการการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0

นโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่เรียกว่าไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นโมเดลในการพัฒนาประเทศ มุ่งเน้นการขับเคลื่อนด้วยความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นกลไกสำคัญ และการสร้างความร่วมมือเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งในเชิงกระบวนการและในเชิงผลลัพธ์ โดยทักษะที่ตลาดแรงงานโลกต้องการอย่างในปี 2020 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน มี 10 ทักษะ ตามที่ ดร.ไกรยส ได้ชี้ให้เห็นถึงรายงานเวทีเศรษฐกิจโลก หรือ World Economic Forum อันประกอบด้วย 1. ทักษะการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน 2. การคิดวิเคราะห์ 3. ความคิดสร้างสรรค์ 4. การจัดการบุคคล 5. การทำงานร่วมกัน 6. ความฉลาดทางอารมณ์ 7. รู้จักประเมินและการตัดสินใจ 8. มีใจรักบริการ 9. การเจรจาต่อรอง 10. ความยืดหยุ่นทางความคิด สอดคล้องกับผลสำรวจความต้องการแรงงานของ นายจ้างและองค์กรเกิดใหม่ในปี 2557 ขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) พบว่า นายจ้างขององค์กรในศตวรรษที่ 21 คาดหวังให้พนักงานในองค์กรมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) มากที่สุด ดังนั้น แรงงานที่จะยังคงปลอดภัย และมีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ คือ แรงงานที่มีทักษะที่หลากหลายทั้งทางปัญญา และทางการสื่อสาร เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น ส่วนแรงงานที่ยังพึ่งพาทักษะซ้ำ ๆ ในการประกอบอาชีพอยู่ในปัจจุบันจะเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงมากที่จะตกงานในอนาคต

นโยบายการจัดการศึกษาของไทยในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2561) นอกจากจะคำนึงถึงสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับ

สังคมไทย ภูมิภาคอาเซียน และสังคมโลก ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาคน รวมทั้งกฎหมายที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศและมีผลให้อำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการเปลี่ยนไปจากเดิมแล้ว กระทรวงศึกษาธิการได้ยึดกรอบหลักการที่สำคัญ อันได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) 2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และ 3) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2574 มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและแนวทางให้สามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรมเกิดประโยชน์กับผู้เรียนและประชาชนผู้รับบริการได้สอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปีข้างหน้าทั้งในมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและมิติการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โดยปรากฏสาระสำคัญและประเด็นความเชื่อมโยง ดังนี้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, ๒๕๖๐)

6 ยุทธศาสตร์ ของการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาไทย

1. ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สามารถท่องจำและนำสิ่งที่จำไปฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดในเชิงสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีทักษะทำงานกันผู้อื่น สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ/ประเภทได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีจิตสำนึกประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสามัคคีปรองดอง

กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และจัดกิจกรรมเสริมทักษะพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย ตรวจสอบกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
2. พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก
3. ส่งเสริมการพัฒนาเนื้อหาสาระที่ทันสมัยในทุกกระดับ ประเภทการศึกษา เพื่อการผลิตสื่อการเรียนการสอน ตำราเรียนที่มีคุณภาพ รวมทั้งตำราเรียนอิเล็กทรอนิกส์

4. ปรับปรุงระบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน

5. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองและพลโลก ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระบบการเรียนการสอนอย่างเข้มข้น

แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

1.1 กำหนดมาตรฐานหลักสูตรตามระดับช่วงชั้น และมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษาและการฝึกปฏิบัติสถานประกอบการ

1.2 วิจัยและพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดระบบหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้องค์ความรู้และฐานข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการศึกษา โดยพัฒนาระบบคิดแก้ปัญหา และความคิดเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้เรียน เพื่อให้เกิดคุณภาพในองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ สอดคล้องในแนวทางเดียวกับการพัฒนาของประเทศอื่น ๆ ที่ใช้ OECD-PISA กำหนดไว้ เป็นหลักสูตรสากล

1.3 จัดหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างเข้มข้น ตามข้อตกลงของ AEC เพื่อรองรับการทำงานของอาเซียนได้ตามข้อตกลงฯ และสามารถนำไปต่อยอดค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเป็นภาษาทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี

1.4 จัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่วิจัย พัฒนา และจัดทำหลักสูตรการศึกษา หนังสือเรียน หรือตำราเรียนที่เป็นแก่นหลังตามหลักสูตรและมาตรฐานกลาง รวมทั้งจัดทำคู่มือการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษา

1.5 จัดทำแผนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวอย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ของสังคมโลก

1.6 ปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน แต่ละช่วงวัยทักษะการดำรงชีวิต และบริบทของสภาพภูมิประเทศอย่างเหมาะสม

1.7 ลดวิชาเรียนในชั้นเรียนและบูรณาการวิชาเรียน เพื่อผู้เรียนมีเวลาพัฒนา

ทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับช่วงชั้น ส่งเสริมการพัฒนา การดำเนินชีวิตและจิตอาสาต่อการพัฒนาชุมชน และประเทศชาติ และจัดกิจกรรมส่งเสริม ทักษะผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบายการปรับลดเวลาเรียนในชั้นเรียน รวมทั้งจัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการวิชาประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.8 นำเทคนิควิธีการแจกรูปสะกดคำ มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษาอย่างเข้มข้น เพื่อแก้ปัญหาเด็กนักเรียนอ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือ ไม่ได้

1.9 ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนจากการบอกเล่าโดยครู มาเป็นกระบวนการ ออกแบบวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียน เพื่อเกิดกระบวนการ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น วิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างดีสร้างสรรค์

1.10 นำร่องและขยายผลการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนต้นแบบในพื้นที่ ที่นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-Net) อยู่ในระดับดี ไปยัง โรงเรียนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง

1.11 พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งที่ ได้จากการเรียนรู้ในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งประสบการณ์จากการทำงานเพื่อยกระดับคุณวุฒิของผู้เรียนภายใต้กรอบคุณวุฒิ แห่งชาติ

1.12 พัฒนาระบบคลังข้อสอบเพื่อการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ด้านทักษะความรู้ ความสามารถของผู้เรียน

1.13 พัฒนาตำราภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำราพหุวัฒนธรรมที่มีมิติการเรียนรู้ เชิงบูรณาการ (Blended Based Learning) ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะชีวิตของ ตนเองเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาและภูมิสังคมได้

1.14 สนับสนุนหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) และหุ่นจำลองสื่อสิ่งพิมพ์ อื่น ๆ (e-Journal) รวมทั้งเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Life Long Learning) เชื่อมโยงกับการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัย

1.15 ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อให้ความรู้ สร้างความตระหนัก ในเรื่องประวัติศาสตร์ของชาติ การอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีดีงามของไทย

2. ยุทธศาสตร์ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

มีการผลิตครูได้สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทมีครูครบตามเกณฑ์ มีครูประจำชั้นครบทุกห้องและมีครูที่จบตรงวุฒิตาม สาขาวิชาที่สอบผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมีจรรยาบรรณของวิชาชีพพร้อมทั้งมีคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการสอน ได้อย่างเต็มที่และขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่

กลยุทธ์

1. วางแผนการผลิต และพัฒนาครู คณาจารย์ อยากรเป็นระบบให้สอดคล้องกับ ความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับ/ทุกประเภทการศึกษา
2. ปรับระบบการผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
3. เร่งรัดพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งครูประจำการที่สอนไม่ตรงวุฒิ ครูที่สอนคละชั้นและครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน
4. สร้างขวัญและกำลังใจ สร้างแรงจูงใจให้กับครู คณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษา
5. พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ

2. ยุทธศาสตร์ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

1. กำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติของสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมในการผลิตบัณฑิตสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ โดยจำแนกตามสาขาวิชาที่มีความต้องการจำเป็น
2. กำหนดให้มีสถาบันผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาในสาขาเฉพาะทาง ให้มีคุณภาพอย่างเข้มข้นที่สอดคล้องกับบริบทการแก้ปัญหาแก่นักเรียนแต่ละระดับและบริบท การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็ก และโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ โดยเน้นการผลิตในระบบจำกัด
3. ทบทวนและปรับปรุงระบบการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ให้เอื้อ ต่อการแก้ไขปัญหาความขาดแคลนครูในสาขาที่ขาดแคลน ครูในพื้นที่ทุรกันดาร และครู ด้านอาชีวศึกษา

4. ปรับเกณฑ์กำหนดอัตราครูต่อนักเรียน เพื่อให้มีอัตรากำลังครูกับการพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมกับระดับและประเภทการศึกษา
5. คี้นครูผู้ห้องเรียนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ครูทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหน้าที่อย่างแท้จริง ส่วนภารกิจของโรงเรียนในด้านอื่น ๆ ให้จัดหาคณาจารย์ฝ่ายสนับสนุนที่มีความรู้เฉพาะมาดำเนินการแทน
6. ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนตรงตามสาขาวิชาเอกที่จบการศึกษา
7. ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดการบริหารในด้านคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพิจารณาประเมินผลงานจากผลสัมฤทธิ์และคุณภาพผู้เรียนตามข้อตกลงที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทำไว้กับหน่วยงานต้นสังกัด
8. พัฒนาคูให้ศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายเหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในบริบทอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ และมีการนำไปใช้อย่างจริงจัง
9. กำหนดให้สถาบันที่มีหน้าที่พัฒนาคู และผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องระบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสามารถบรรลุเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรที่กำหนด
10. กระจายการพัฒนาครูให้แต่ละพื้นที่ได้พิจารณาดำเนินการเอง เพื่อส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนสามารถเป็นไปตามบริบททั้งสภาพภูมิศาสตร์ สภาพปัจจุบัน และศักยภาพของผู้เรียนที่มีความใกล้เคียงกัน
11. นิเทศติดตาม กำกับ และประเมินผล ภายหลังจากที่มีการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์และคุณภาพผู้เรียน
12. ปรับเปลี่ยนเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะครูโดยใช้คุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินวิทยฐานะ
13. สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยพิจารณาจากคุณภาพผู้เรียน และตามสภาพบริบทของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่
14. แก้ไขปัญหาหนี้สินครูอย่างเป็นระบบ และเน้นปลูกฝังค่านิยมความพอเพียงให้แก่ครูในการดำรงชีวิต

15. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารงานบุคลากรของครูผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาวการณ์

16. สร้างบ้านพักครูให้เหมาะสมเพียงพอในพื้นที่ที่มีความขาดแคลนครู เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและลดปัญหาการขอย้ายออกจากพื้นที่

3. ยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ

มีการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา และด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ที่มีคุณภาพ เพิ่มจำนวนบัณฑิตในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน มีสมรรถนะ มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ประชาชน ได้รับการฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ รวมทั้งมีผลงานวิจัยและนวัตกรรม ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในเชิงพาณิชย์ การให้การรักษาพยาบาล รายการพัฒนา ความเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาของภูมิภาค

กลยุทธ์

1. เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ อาทิ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี แพทย์ และพยาบาล

2. เร่งการผลิตและพัฒนาสมรรถนะกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้ทันกับ ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และรองรับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

3. ส่งเสริมภาพลักษณ์การอาชีวศึกษา เร่งปรับค่านิยม และวางรากฐาน ทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่วัยการศึกษาพื้นฐาน

4. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่องทุกระดับ

5. เสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคน โดยสร้าง เครือข่ายความร่วมมือตามรูปแบบประชารัฐ ทั้งระหว่างองค์กรภายในและต่างประเทศ

6. ส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

3. ยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ

- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในทุกภาคที่มีกลุ่มอุตสาหกรรมตั้งอยู่ จัดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษาด้วยระบบทวิภาคีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกอาชีพได้ก่อนเลือกวิชาเรียน
- สร้างระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีการเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาให้ได้คุณภาพมาตรฐานระดับสากล สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม เทคโนโลยีและภาคธุรกิจด้านการบริหารในกลุ่มประเทศ AEC รวมทั้งสอดคล้องกับทิศทางนโยบาย Thailand 4.0
- จัดทำระบบเทียบโอนความรู้และทักษะปฏิบัติของผู้เรียนจากการทำงานอาชีพของผู้เรียนในสถานประกอบการและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานและคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถเทียบโอนวุฒิการศึกษาจากประสบการณ์และการทำงานจริง
- สร้างความพร้อมกลุ่มเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่ ศูนย์ศกษาการทำงานที่สอดคล้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- เพิ่มขีดความสามารถและทักษะการทำงานของประชากรแรงงานร่วมกับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในแต่ละจังหวัด
- วิจัยและพัฒนาระบบข้อมูลด้านการศึกษาที่มีความจำเป็นต่อการกำหนดนโยบายพัฒนากำลังคนของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด
- สนับสนุนให้สถาบันอาชีวศึกษาสามารถจ้างผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์จากสถานประกอบการเข้ามาเป็นอาจารย์ผู้สอนให้มากขึ้น

4. ยุทธศาสตร์ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกันในทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถานศึกษาในภูมิภาค/ชนบท ได้รับการยกระดับคุณภาพในการให้บริการ เด็กพิการและด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งสามารถเทียบโอนผลการเรียน

และทักษะประสบการณ์เพื่อขอรับวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้นได้

กลยุทธ์

1. ประกันโอกาสการเข้าถึงถึงบริการทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนในทุกพื้นที่ ครอบคลุมถึงคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความต้องการพิเศษ
2. ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ และการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ และวิถีชีวิตของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย
3. เร่งสร้างความเข้มแข็งของระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง
4. จัดหาทุนและแหล่งทุนทางการศึกษา
5. เร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีความหลากหลาย และสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง

๔. ยุทธศาสตร์ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

- พัฒนาโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมและคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (โรงเรียน ICU ทั่วประเทศ) ให้มีห้องเรียนที่เพียงพอ มีครูครบชั้น มีสื่ออุปกรณ์การเรียน การสอนที่ครบครัน มีโรงอาหารที่ถูกต้องสุขลักษณะ มีบรรยากาศและสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในพื้นที่ตามภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยอาศัยความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน
- พัฒนาศักยภาพสมรรถนะในการใช้งานระบบเทียบโอนและการจัดเก็บหน่วยกิตของการเรียนรู้ การประเมินจบระดับการศึกษาเพื่อตอบสนองการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล
- พัฒนาระบบจัดสรรทุนการศึกษาให้เพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งทุนให้เปล่าและทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
- สนับสนุนค่าใช้จ่ายและปัจจัยพื้นฐานให้เพียงพอกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาที่มีความขาดแคลน

- ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีมาตรฐาน สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ชุมชน ท้องถิ่น โดยเฉพาะวัยกำลังแรงงานและสูงอายุ
- ผลิตครูอย่างต่อเนื่องให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านหนังสือ และพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้สามารถเข้าถึงง่ายในทุกพื้นที่
- พัฒนาค่ายลูกเสือ เนตรนารี ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และจัดกิจกรรมเสริมสร้างระเบียบวินัยแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป
- จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาในทุกภูมิภาค โดยร่วมกับภาคเอกชน องค์กรชุมชน
- สร้างและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ให้กับเยาวชน ประชาชนในพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล

5. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

ผู้เรียน สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา เข้าถึงทรัพยากร และระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ มีองค์ความรู้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น รวมทั้งมีศูนย์กลางในการจัดเก็บรวบรวมสื่อการเรียนการสอนแบบดิจิทัลที่ทันสมัย และระบบฐานข้อมูลกลางทางการศึกษาของประเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาและการบริหารจัดการที่ทันสมัยและไม่ซ้ำซ้อน ให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาระบบการจัดทำระบบฐานข้อมูลกลางทางการศึกษาของประเทศ ระบบการรายงานของฐานข้อมูลโดยเชื่อมโยงฐานข้อมูลการศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษา ให้เป็นเอกภาพเป็นปัจจุบัน และมีมาตรฐานเดียวกัน
3. ผลิตและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้เรียน สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษา นำมาใช้เพิ่มคุณภาพการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
4. จัดหาอุปกรณ์/ทรัพยากรพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับผู้เรียนอย่างเพียงพอทั่วถึง และเหมาะสมกับการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง

5. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีเครือข่ายเรียนรู้ทางการศึกษา ทั้งระบบให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ โดยการจัดการฐานข้อมูลด้วยระบบ cloud computing ที่มีมาตรฐานจัดเก็บนำเข้าและแจกจ่าย content และ courseware เดียวกัน

- ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLIT, DLTV) ที่ส่งออกอากาศในระบบ Satellite TV และ IPTV ที่มีประสิทธิภาพสูง และสนับสนุนทรัพยากรให้โรงเรียนที่ขาดแคลนได้รับอุปกรณ์เครื่องมือ Hardware และ Software ที่ทันสมัยมารองรับการศึกษาทางไกล

6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ระบบบริหารจัดการมีความคล่องตัวในการบริหารงานการศึกษามากยิ่งขึ้น มีความโปร่งใสและเป็นที่ยอมรับของผู้บริการ โครงสร้างของกระทรวงได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ โดยการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา และมีกลไกการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทมีธรรมาภิบาลในการบริหาร รวมทั้งผู้เรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีศักยภาพเพื่อไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้

กลยุทธ์

1. ปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการการศึกษาให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นด้านคุณธรรม ความโปร่งใส ทั้งในระดับส่วนกลาง และในพื้นที่ระดับภาค/จังหวัด
2. พัฒนาระบบบริหารงานงบประมาณ/การเงินให้มีประสิทธิภาพ
3. ยกระดับคุณภาพการศึกษาตอบสนองการสร้างอาชีพและเพิ่มคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความสมานฉันท์ และเสริมสร้างความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. เร่งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา
5. เสริมสร้างภาพลักษณ์หน่วยงานให้เกิดความร่วมมือ และสร้างเครือข่าย/ความเป็นภาคีหุ้นส่วนกับองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ

6. ส่งเสริมและขยายผลให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความพร้อมพัฒนาเป็นสถานศึกษานิตยบุคคลในกำกับ

แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

วิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาของไทยเพื่อขับเคลื่อนสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0

จากการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาของไทยโดยเน้นการวิเคราะห์จากนโยบายการศึกษากับการขับเคลื่อนสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 นั้น ผู้เขียนได้วิเคราะห์และ พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาไทยเพื่อการขับเคลื่อนไทยแลนด์ 4.0 มีลักษณะที่สอดคล้องกัน ดังนี้

1. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานวัตกรรม เป้าหมายของยุคไทยแลนด์ 4.0 คือ การมีทักษะความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในวัยเรียน เพื่อเป็นทักษะสำหรับอาชีพในอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อการผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้นและจะเป็นจุดเริ่มต้นของการนำไปสู่การประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยี และการสร้างความสัมพันธ์กับส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งนี้ สอดคล้องกับ แนวทางการจัดการศึกษาไทยเพื่อขับเคลื่อนสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ เรื่องของการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สามารถท่องจำและนำสิ่งที่จำไปฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดในเชิงสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีทักษะทำงานกับผู้อื่น สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

2. การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากครูเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการสนับสนุนการศึกษา ครูจึงต้องเก่ง เชี่ยวชาญ พร้อมต่อการพัฒนาการศึกษาได้ ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาครูให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษา โดยครูจะต้องมีความรู้ในวิชาชีพและความสามารถด้านการสอน มีมาตรฐานในวิชาชีพเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ 2 ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีการผลิตครูได้ สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทมีครูครบตามเกณฑ์ มีครูประจำชั้นครบทุกห้องและมีครูที่จบตรงวุฒิตามสาขาวิชาที่สอบผู้มีใบอนุญาตประกอบ

วิชาชีพครู มีจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งมีคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการสอนได้อย่างเต็มที่ และขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่

3. การส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุคสมัย และความต้องการของตลาด สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ 5 ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ผู้เรียน สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภท การศึกษาเข้าถึงทรัพยากร และระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ มีองค์ความรู้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น รวมทั้งมีศูนย์กลางในการจัดเก็บรวบรวมสื่อการเรียนการสอนแบบดิจิทัลที่ทันสมัย และระบบฐานข้อมูลกลางทางการศึกษาของประเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

4. การสร้างความร่วมมือด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการมุ่งเข้าสู่อาชีพ เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้โดยมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เข้าถึงความต้องการของภาคส่วนสังคม และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ระบบบริหารจัดการมีความคล่องตัวในการบริหารงานการศึกษามากยิ่งขึ้น มีความโปร่งใสและเป็นที่ยอมรับของผู้บริการ โครงสร้างของกระทรวงได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพโดยการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา และมีกลไกการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน มีการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทมีธรรมาภิบาลในการบริหาร รวมทั้งผู้เรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีศักยภาพเพื่อไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้

สรุป

แนวทางการจัดการศึกษาไทยกับการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 มีแนวทางของการจัดการศึกษาของไทยที่มีแนวโน้มของการมุ่งสู่การขับเคลื่อนไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ในหลายด้าน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา และด้าน

การสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการมุ่งเข้าสู่อาชีพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และสมรรถนะที่เชื่อมโยงกับคุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 และทักษะที่ตลาดแรงงานมีความต้องการ รวมทั้งเป็นการวางรากฐานการศึกษาของไทยให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560). **อนาคตใหม่ของการศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0**. จาก <http://www.li.mahidol.ac.th/conference2016/thailand4.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2559 (IMD 2016)**. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)**. กรุงเทพฯ : ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ดวง อันทะไชย. (2560). **ทิศทางการศึกษาไทย**. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2560. จาก https://www.cpw.ac.th/CPW_Document/knowledge-147201721320160824134013.pdf